

Za?asna izdaja

SODBA SODIŠ?A (veliki senat)

z dne 6. februarja 2018(*)

„Predhodno odlo?anje – Delavci migranti – Socialna varnost – Zakonodaja, ki se uporablja – Uredba (EGS) št. 1408/71 – ?len 14, to?ka 1(a) – Napoteni delavci – Uredba (EGS) št. 574/72 – ?len 11(1)(a) – Potrdilo E 101 – Dokazna mo? – Potrdilo, ki je bilo pridobljeno ali se je uveljavljalo na podlagi goljufije“

V zadevi C?359/16,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odlo?be na podlagi ?lena 267 PDEU, ki ga je vložilo Hof van Cassatie (kasacijsko sodiš?e, Belgija) z odlo?bo z dne 7. junija 2016, ki je na Sodiš?e prispela 24. junija 2016, v kazenskem postopku zoper

Ömerja Altuna,

Abubekirja Altuna,

Sedrettina Maksutogullarija,

Yunusa Altuna,

Absa NV,

M. Sedat BVBA,

Alnur BVBA,

ob udeležbi

Openbaar Ministerie,

SODIŠ?E (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, A. Tizzano, podpredsednik, R. Silva de Lapuerta, predsednica senata, M. Ileši?, J. L. da Cruz Vilaça, A. Rosas in C. Vajda, predsedniki senatov, C. Toader, sodnica, M. Safjan, D. Šváby, sodnika, M. Berger, A. Prechal, sodnici, in E. Regan (poro?evalec), sodnik,

generalni pravobranilec: H. Saugmandsgaard Øe,

sodna tajnica: C. Strömholm, administratorica,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 20. junija 2017,

ob upoštevanju stališ?, ki so jih predložili:

– za Ö. Altuna, A. Altuna, S. Maksutogullarija in Y. Altuna ter za družbe Absa NV, M. Sedat BVBA in Alnur BVBA H. Van Bavel, D. Demuynck, E. Matthys, N. Alkis, S. Renette, P. Wytinck in

E. Baeyens, odvetniki,

- za belgijsko vlado M. Jacobs, L. Van den Broeck in P. Paepe, agenti,
- za Irsko A. Joyce in G. Hodge, agenta, skupaj s C. Tolandom, SC,
- za francosko vlado D. Colas in C. David, agenta,
- za madžarsko vlado M. Z. Fehér, G. Koós in E. E. Sebestyén, agenti,
- za poljsko vlado B. Majczyna, A. Siwek in D. Lutostańska, agenti,
- za Evropsko komisijo D. Martin in M. van Beek, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 9. novembra 2017

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 14, točka 1(a), Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 631/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 10) (v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71), in člena 11(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o določitvi postopka za izvajanje Uredbe (EGS) št. 1408/71, v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo št. 118/97 (v nadaljevanju: Uredba št. 574/72).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru kazenskega postopka zoper Ömerja Altuna, Abubekirja Altuna, Sedrettina Maksutogullarija in Yunusa Altuna ter zoper družbe Absa NV, M. Sedat BVBA in Alnur BVBA v zvezi z napotitvijo bolgarskih delavcev v Belgijo.

Pravni okvir

Uredba št. 1408/71

3 Člena 13 in 14 Uredbe št. 1408/71 sta bila del njenega naslova II, „Določitev zakonodaje, ki se uporablja“.

4 Člen 13 te uredbe je določal:

„1. Ob upoštevanju členov 14c in 14f se za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice. Zakonodaja, ki se uporabi, se določi v skladu z določbami tega naslova.

2. V skladu s členi od 14 do 17:

(a) za osebo, zaposleno na ozemlju ene države članice, velja zakonodaja te države, tudi če stalno prebiva na ozemlju druge države članice ali če je registrirani sedež ali poslovna enota podjetja ali posameznika, ki osebo zaposluje, na ozemlju druge države članice;

[...]"

5 Člen 14 navedene uredbe, naslovljen „Posebna pravila za zaposlene osebe, ki niso mornarji in opravljajo plačano zaposlitev“, je določal:

„Člen 13(2)(a) se uporablja v skladu z naslednjimi izjemami in posebnostmi:

1. (a) Za osebo, zaposleno na ozemlju države članice v podjetju, kateremu običajno pripada, in ki jo to podjetje napoti na ozemlje druge države članice, da tam opravlja delo za to podjetje, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje tega dela ne presega 12 mesecev in če oseba ni poslana da nadomesti drugo osebo, ki ji je potekla napotitev;

[...]"

6 Člen 80(1) te uredbe je določal:

„Pri Komisiji se ustanovi Upravna komisija za socialno varnost delavcev migrantov (v nadaljnjem besedilu: ‚Upravna komisija‘), ki jo sestavljajo vladni predstavniki vseh držav članic, ki jim po potrebi pomagajo strokovni svetovalci. [...]"

7 Na podlagi Člena 81(a) Uredbe št. 1408/71 je bila Upravna komisija pristojna za obravnavanje predvsem vseh administrativnih vprašanj v zvezi z uporabo in razlago, ki izhajajo iz določb navedene uredbe.

8 Člen 84a(3) navedene uredbe je določal:

„V primeru težav pri razlagi ali uporabi te uredbe, ki bi lahko ogrozile pravice oseb, ki jih zajema, nosilec pristojne države ali države stalnega prebivališča zadevne osebe stopi v stik z nosilcem/nosilci zadevne države članice/držav članic. Če rešitve ni mogoče najti v razumnem roku, zadevni organi lahko pozovejo Upravno komisijo, da posreduje.“

9 Uredba št. 1408/71 je bila s 1. majem 2010 razveljavljena in nadomeščena z Uredbo (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72).

10 Člen 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71 je bil v bistvu nadomeščen s členom 11(3)(a) Uredbe št. 883/2004, ki določa, da „[v] skladu s členi od 12 do 16 [...] velja za osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene ali samozaposlene osebe v državi članici[,] zakonodaja te države članice“.

11 Člen 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71 je bil v bistvu nadomeščen s členom 12(1) Uredbe št. 883/2004, ki določa, da „[z]a osebo, ki opravlja dejavnost zaposlene oseb[e] v državi članici v imenu delodajalca, ki tam običajno opravlja dejavnosti, in jo ta delodajalec napoti v drugo državo članico, da [bo] tam opravljal delo v imenu tega delodajalca, še naprej velja zakonodaja prve države članice, če predvideno trajanje takega dela ne presega štiriindvajset mesecev in če oseba ni poslana, da nadomesti drugo osebo“.

Uredba št. 574/72

12 Naslov III Uredbe št. 574/72, „Izvajanje določb Uredbe za določitev zakonodaje, ki se uporablja“, je med drugim določal podrobna pravila za uporabo členov 13 in 14 Uredbe št. 1408/71.

13 Zlasti člen 11 Uredbe št. 574/72 glede predpisanih postopkov v primeru napotitve zaposlene

osebe je v odstavku 1(a) določal, da je moral v primerih, med drugim iz člena 14, točka 1, Uredbe št. 1408/71, nosilec, ki ga je imenoval pristojni organ države članice, zakonodaja katere ostaja veljavna, izdati potrdilo, imenovano „potrdilo E 101“, s katerim se potrjuje, da za zaposleno osebo ostane ta zakonodaja veljavna do določenega datuma.

14 Uredba št. 574/72 je bila s 1. majem 2010 razveljavljena in nadomeščena z Uredbo (ES) št. 987/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje Uredbe št. 883/2004 (UL 2009, L 284, str. 1).

15 Člen 5 Uredbe št. 987/2009 določa:

„1. Dokumenti, ki jih izda nosilec države članice in ki potrjujejo položaj neke osebe za namene uporabe osnovne uredbe in izvedbene uredbe, ter dokazila, na podlagi katerih so izdani dokumenti, so za nosilce drugih držav članic sprejemljivi, dokler jih država članica, v kateri so bili ti dokumenti ali dokazila izdelani, ne umakne [odvzame] ali razglasi za neveljavne.

2. V primeru dvoma o utemeljenosti dokumenta ali točnosti dejstev, ki so podlaga za navedbe v dokumentu, nosilec države članice, ki prejme dokument, zaprosi nosilca, ki je izdal dokument, za potrebna pojasnila in po potrebi za umik [odvzem] navedenega dokumenta. Nosilec, ki je izdal dokument, ponovno pretehta razloge za izdajo dokumenta in ga po potrebi prekliče [odvzame].

3. V primeru dvoma o podatkih, ki so jih posredovale zadevne osebe, veljavnosti dokumenta ali potrebnih dokazil ali točnosti dejstev, ki so podlaga za navedbe v njih, nosilec v kraju stalnega ali začasnega prebivališča, v kolikor je mogoče, v skladu z odstavkom 2 na zahtevo pristojnega nosilca opravi potrebno preverjanje podatkov ali dokumenta.

4. Če zadevna nosilca ne dosežeta dogovora, se lahko zadeva prek pristojnih organov predloži Upravni komisiji po preteku enega meseca po datumu, ko jo bila vložena zahteva nosilca, ki je prejel dokument. Upravna komisija skuša uskladiti stališča v šestih mesecih po datumu, ko ji je bila zadeva predložena.“

16 Člen 19(2) Uredbe št. 987/2009, ki je v bistvu nadomestil člen 11(1) Uredbe št. 574/72, določa, da „[p]ristojni nosilec države članice, katere zakonodaja se uporablja v skladu z določbo iz naslova II Uredbe [št. 883/2004], na zahtevo zadevne osebe ali delodajalca potrdi uporabo te zakonodaje ter po potrebi navede datum, do katerega se uporablja, in pod kakšnimi pogoji“. Ta potrditev se izda s tako imenovanim „potrdilom A 1“.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

17 Sociale Inspectie (socialna inšpekcija, Belgija) je opravila pregled zaposlenosti delavcev družbe belgijskega prava Absa, ki je dejavna v gradbenem sektorju v Belgiji.

18 Na podlagi tega pregleda je bilo mogoče ugotoviti, da družba Absa od leta 2008 dejansko ni imela zaposlenih in je vsa svoja gradbišča na podlagi podizvajalskih pogodb oddala bolgarskim podjetjem, ki delavce napotujejo v Belgijo. Ugotovljeno je bilo tudi, da zaposlitev teh napotenih delavcev ni bila prijavljena pri nosilcu v Belgiji, pristojnemu za pobiranje prispevkov za socialno varnost, saj so imeli ti namreč potrdilo E 101 ali A 1, ki ga je izdal nosilec, ki ga imenuje pristojni bolgarski organ v smislu člena 11(1) Uredbe št. 574/72.

19 Sodna preiskava, opravljena v Bolgariji v okviru zaprosila za pravno pomoč, ki jo je odredil belgijski preiskovalni sodnik, je pokazala, da ta bolgarska podjetja v Bolgariji niso izvajala nobene pomembne dejavnosti.

20 Na podlagi rezultatov te preiskave je belgijska socialna inšpekcija 12. novembra 2012 na

nosilca, ki ga je imenoval pristojni bolgarski organ, naslovila obrazloženo zahtevo za ponovno preužitev ali odvzem potrdil E 101 ali A 1, izdanih za napotene delavce iz postopka v glavni stvari.

21 Iz stališ? belgijske vlade je razvidno, da je pristojni bolgarski nosilec 9. aprila 2013, po opominu belgijske socialne inšpekcije, na to zahtevo odgovoril tako, da je sporožil le povzetek izdanih potrdil E 101 ali A 1, iz katerih je razvidna njihova veljavnost, ter pojasnil, da so razli?na zadevna bolgarska podjetja v ?asu izdaje navedenih potrdil upravno izpolnjevala pogoje za napotitev. V tem odgovoru pa niso bila upoštevana dejstva, ki so jih ugotovili in dokazali belgijski organi.

22 Belgijski organi so za?eli kazenski postopek proti obtožencem iz postopka v glavni stvari kot delodajalcem, zaposlenim ali pooblaš?encem, prvi?, ker so dopustili ali poskrbeli za to, da so tujci, ki ne smejo dlje kot tri mesece prebivati na ozemlju Belgije oziroma se za stalno naseliti v njej, delali brez delovnega dovoljenja, drugi?, ker nosilcu, ki je pristojen za pobiranje prispevkov za socialno varnost, ob za?etku dela teh delavcev niso sporožili zakonsko dolo?enih podatkov in, tretji?, ker navedenih delavcev niso prijavili pri Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (nacionalni urad za socialno varnost, Belgija).

23 Correctionele rechtbank Limburg, afdeling Hasselt (kazensko sodiš?e v Limburgu, oddelek v Hasseltu, Belgija), je s sodbo z dne 27. junija 2014 obtožence oprostilo o?itkov, ki jih je zoper njih podalo Openbaar Ministerie (državno tožilstvo, Belgija), z obrazložitvijo, da „je bila zaposlitev bolgarskih delavcev v celoti zajeta s potrdili E 101/A1, ki so bila na ta dan pravilno in zakonito izdana“.

24 Državno tožilstvo je zoper to sodbo vložilo pritožbo.

25 Hof van beroep te Antwerpen (pritožbeno sodiš?e v Antwerpnu, Belgija) je s sodbo z dne 10. septembra 2015 obsodilo obtožence iz postopka v glavni stvari. ?eprav je to sodiš?e ugotovilo, da je bilo potrdilo E 101 ali A 1 res izdano za vsakega od zadevnih napotениh delavcev in da belgijski organi niso iz?rpali postopka, dolo?enega v primeru izpodbijanja veljavnosti potrdil, je vendarle menilo, da ni bilo vezano na te okoliš?ine, ker so bila ta potrdila pridobljena z goljufijo.

26 Obtoženci iz postopka v glavni stvari so 10. septembra 2015 zoper to sodbo vložili kasacijsko pritožbo.

27 Ker je bilo Hof van Cassatie (kasacijsko sodiš?e, Belgija) v dvomih glede razlage ?lena 11(1) Uredbe št. 574/72, je prekinilo odlo?anje in Sodiš?u v predhodno odlo?anje predložilo to vprašanje:

„Ali lahko sodiš?e druge države ?lanice, ki ni država ?lanica pošiljateljica, potrdilo E 101, ki je bilo izdano na podlagi ?lena 11(1) Uredbe [št. 574/72] v razli?ici, ki je veljala, preden je bila razveljavljena s ?lenom 96(1) Uredbe [št. 987/2009], razveljavi ali ga ne upošteva, ?e iz dejanskega stanja, o katerem odlo?a, izhaja, da je bilo navedeno potrdilo pridobljeno ali se je uveljavljalo na podlagi goljufije?“

Vprašanje za predhodno odlo?anje

28 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71 in člen 11(1)(a) Uredbe št. 574/72 razlagati tako, da lahko, kadar je delavec, ki je zaposlen pri podjetju s sedežem na ozemlju ene države članice, napoten na ozemlje druge države članice, sodišče te zadnjenavedene države članice zavrne potrdilo E 101, izdano v skladu s to drugo določbo, če lahko na podlagi dejstev, ki so mu predložena v presojo, ugotovi, da je bilo navedeno potrdilo pridobljeno ali se je uveljavljalo na podlagi goljufije.

29 V zvezi s tem je treba spomniti, da določbe iz naslova II Uredbe št. 1408/71, ki zajema člen 14 te uredbe, v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča sestavljajo popoln in enoten sistem kolizijskih pravil, katerih cilj je ta, da za delavce, ki se gibljejo v Evropski uniji, velja sistem socialne varnosti ene same države članice, da se tako preprečijo prekrivanje nacionalnih zakonodaj in zapleti, ki lahko iz tega izhajajo (sodbi z dne 10. februarja 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, točka 20 in navedena sodna praksa, in z dne 4. oktobra 2012, Format Urzdzenia i Montaže Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 29 in navedena sodna praksa).

30 S tem namenom je v členu 13(2)(a) Uredbe št. 1408/71 določeno načelo, v skladu s katerim za zaposleno osebo na področju socialne varnosti velja zakonodaja države članice, v kateri dela (sodba z dne 4. oktobra 2012, Format Urzdzenia i Montaže Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 30 in navedena sodna praksa).

31 Vendar je to načelo oblikovano „[v] skladu s členi [od] 14 do 17“ Uredbe št. 1408/71. V nekaterih posebnih položajih bi se lahko namreč z običajno uporabo splošnega pravila iz člena 13(2)(a) te uredbe ne preprečili, temveč nasprotno, povzročili administrativni zapleti za delavca in tudi za delodajalca ter organe socialne varnosti, ki bi lahko ovirali prosto gibanje oseb, zajetih z navedeno uredbo (sodba z dne 4. oktobra 2012, Format Urzdzenia i Montaže Przemysłowe, C-115/11, EU:C:2012:606, točka 31 in navedena sodna praksa). Posebna pravila za take primere so med drugim določena v členu 14 Uredbe št. 1408/71.

32 Cilj člena 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71 je predvsem spodbujati svobodo opravljanja storitev v korist podjetij, ki napotujejo delavce v druge države članice, ki niso država članica sedeža teh podjetij. Ta določba naj bi namreč pomagala odstranjevati ovire za prosto gibanje delavcev in spodbujala medsebojno gospodarsko prepletenost ter pri tem preprečevala upravne težave zlasti za delavce in podjetja (glej v tem smislu sodbo z dne 10. februarja 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, točka 28 in navedena sodna praksa).

33 Za izognitev temu, da bi morale podjetje s sedežem na ozemlju države članice svoje delavce, za katere sicer velja zakonodaja s področja socialne varnosti te države članice, vključiti v sistem socialne varnosti druge države članice, v katero so bili ti napoteni za opravljanje del za omejeno časovno obdobje, člen 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71 podjetju dopušča, da ohrani vključitev teh delavcev v sistem socialne varnosti prve države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 10. februarja 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, točka 29 in navedena sodna praksa).

34 Uporaba te določbe pa je odvisna od izpolnjevanja dveh pogojev. Prvi pogoj, ki se nanaša na nujno povezavo med podjetjem, ki napoti delavca v državo članico, ki ni tista, v kateri ima to podjetje sedež, in tako napotenim delavcem, zahteva ohranitev neposredne povezave med tem podjetjem in delavcem v času njegove napotitve. Drugi pogoj, ki se nanaša na razmerje med podjetjem in državo članico, v kateri je sedež tega podjetja, zahteva, da to običajno opravlja pomembne dejavnosti na ozemlju te države članice (glej v tem smislu sodbo z dne 10. februarja 2000, FTS, C-202/97, EU:C:2000:75, točke od 21 do 24, 30, 33 in od 40 do 45).

35 V tem okviru je namen potrdila E 101, kot tudi materialnopravne ureditve iz člena 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71, olajšati prosto gibanje delavcev in svobodo opravljanja storitev (sodba z

dne 26. januarja 2006, Herbosch Kiere, C?2/05, EU:C:2006:69, to?ka 20 in navedena sodna praksa).

36 V navedenem potrdilu pristojni nosilec države ?lanice, v kateri ima podjetje, ki zadevne delavce zaposluje, svoj sedež, izjavlja, da se bo za zadnje še naprej uporabljal njen sistem socialne varnosti. Ob tem, zaradi na?ela, da morajo biti delavci vklju?eni v en sam sistem socialne varnosti, to potrdilo nujno pomeni, da ni mogo?e uporabiti sistema druge države ?lanice (glej v tem smislu sodbi z dne 26. januarja 2006, Herbosch Kiere, C?2/05, EU:C:2006:69, to?ka 21, in z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 38).

37 V zvezi s tem na?elo lojalnega sodelovanja, ki je dolo?eno v ?lenu 4(3) PEU, zavezuje nosilca izdajatelja, da opravi pravilno presojo dejstev, upoštevni? za uporabo pravil za dolo?anje zakonodaje, ki se uporablja na podro?ju socialne varnosti, in da zato zagotovi to?nost navedb v potrdilu E 101 (sodba z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 39 in navedena sodna praksa).

38 V zvezi s pristojnim nosilcem države ?lanice, v kateri se opravlja delo, je iz obveznosti sodelovanja, ki izhajajo iz ?lena 4(3) PEU, razvidno tudi, da te ne bi bile spoštovane – in se ne bi upoštevali cilji iz ?lena 14, to?ka 1(a), Uredbe št. 1408/71 in ?lena 11(1)(a) Uredbe št. 574/72 – ?e bi nosilec navedene države ?lanice štel, da ga navedbe iz potrdila E 101 ne zavezujejo in bi za te delavce dolo?il tudi sistem socialne varnosti te države ?lanice (glej po analogiji sodbi z dne 30. marca 2000, Banks in drugi, C?178/97, EU:C:2000:169, to?ka 39, in z dne 27. aprila 2017, A?Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 40).

39 Zato je potrdilo E 101, ker pomeni domnevo o pravilnosti vklju?itve zadevnega delavca v sistem socialne varnosti države ?lanice, v kateri ima sedež podjetje, ki ga zaposluje, za pristojnega nosilca države ?lanice, v kateri ta delavec opravlja delo, na?eloma zavezujo?e (glej v tem smislu sodbo z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 41 in navedena sodna praksa).

40 Na?elo lojalnega sodelovanja namre? pomeni tudi na?elo vzajemnega zaupanja.

41 Zato mora pristojni nosilec države ?lanice, v kateri delavec opravlja delo, dokler se potrdilo E 101 ne odvzame ali razglasi za neveljavno, upoštevati dejstvo, da za tega delavca že velja zakonodaja socialne varnosti države ?lanice, v kateri ima sedež podjetje, ki ga zaposluje, in posledično ta nosilec za zadevnega delavca ne more dolo?iti svojega sistema socialne varnosti (sodba z dne 27. aprila 2017, A?Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 43 in navedena sodna praksa).

42 Vendar je treba opozoriti, da iz na?ela lojalnega sodelovanja izhaja, da morajo vsi nosilci države ?lanice skrbno preizkusiti uporabo svojega sistema socialne varnosti. Iz tega na?ela prav tako izhaja, da imajo nosilci drugih držav ?lanic pravico pri?akovati, da bo nosilec zadevne države ?lanice to obveznost izpolnil (glej po analogiji sodbo z dne 3. marca 2016, Komisija/Malta, C?12/14, EU:C:2016:135, to?ka 37).

43 Zato mora pristojni nosilec države ?lanice, ki je izdal potrdilo E 101, ponovno razmisliti o utemeljenosti te izdaje in to potrdilo po potrebi odvzeti, ?e pristojni nosilec države ?lanice, v kateri delavec opravlja delo, izrazi dvom glede resni?nosti dejstev, na katerih navedeno potrdilo temelji, in zato navedb, ki jih vsebuje, zlasti ker te navedbe ne ustrezajo zahtevam iz ?lena 14, to?ka 1(a), Uredbe št. 1408/71 (glej v tem smislu sodbo z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C?620/15, EU:C:2017:309, to?ka 44 in navedena sodna praksa).

44 ?e se zadevni nosilci ne sporazumejo predvsem glede presoje dejstev posebnega polo?aja

in posledično glede vprašanja, ali ta spada pod člen 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71, lahko v skladu s členom 84a(3) navedene uredbe zadevo predložijo Upravni komisiji iz člena 80 te uredbe (glej po analogiji sodbo z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, točka 45 in navedena sodna praksa).

45 Če tej komisiji ne uspe uskladiti mnenj pristojnih nosilcev glede zakonodaje, ki se uporablja v tem primeru, lahko država članica, na katere ozemlju zadevni delavec opravlja delo – in ne da bi to vplivalo na morebitna pravna sredstva, ki obstajajo v državi članici nosilca izdajatelja – uvede postopek zaradi neizpolnitve obveznosti v skladu s členom 259 PDEU, da bi Sodišču omogočilo, da v primeru take tožbe preuči vprašanje zakonodaje, ki se uporablja za navedene delavce, in tako točnost navedb, ki se pojavljajo v potrdilu E 101 (sodba z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, točka 46 in navedena sodna praksa).

46 Zato je treba tudi v primeru očitne napake pri presoji pogojev uporabe uredb št. 1408/71 in št. 574/72 in tudi ob ugotovitvi, da pogoji za opravljanje dejavnosti zadevnih delavcev očitno ne spadajo na stvarno področje uporabe določbe, na podlagi katere je bilo izdano potrdilo E 101, upoštevati postopek, ki se uporablja za reševanje morebitnih sporov med nosilci zadevnih držav članic v zvezi z veljavnostjo ali pravilnostjo potrdila E 101 (glej v tem smislu sodbo z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, točki 52 in 53).

47 Sodna praksa Sodišča je bila kodificirana z Uredbo št. 987/2009, ki je zdaj v veljavi, pri čemer je bila potrjena zavezujoča narava potrdila E 101 in izključna pristojnost nosilca izdajatelja, da presodi veljavnost navedenega potrdila, ter je bil navedeni postopek izrecno ponovno opredeljen kot sredstvo za reševanje sporov, ki se nanašajo tako na pravilnost dokumentov, ki jih je izdal pristojni nosilec države članice, kot tudi na določitev zakonodaje, ki se uporabi za zadevnega delavca (glej v tem smislu sodbo z dne 27. aprila 2017, A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, točka 59).

48 V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča pa taki preudarki ne smejo pripeljati do tega, da bi lahko posamezniki z goljufijo ali z zlorabo uveljavljali določbe prava Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 2. maja 1996, Paletta, C-206/94, EU:C:1996:182, točka 24; z dne 21. februarja 2006, Halifax in drugi, C-255/02, EU:C:2006:121, točka 68; sodba z dne 12. septembra 2006, Cadbury Schweppes in Cadbury Schweppes Overseas, C-196/04, EU:C:2006:544, točka 35, in z dne 28. julija 2016, Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, točka 37).

49 Načelo prepovedi goljufije in zlorabe pravice, izraženo v tej sodni praksi, je splošno načelo prava Unije, ki ga morajo posamezniki spoštovati. Uporabe predpisov Unije namreč ni mogoče razširiti tako, da bi zajemala transakcije, ki se izvedejo z namenom goljufije ali zlorabe ugodnosti, ki jih določa pravo Unije (glej v tem smislu sodbi z dne 5. julija 2007, Kofoed, C-321/05, EU:C:2007:408, točka 38, in z dne 22. novembra 2017, Cussens in drugi, C-251/16, EU:C:2017:881, točka 27).

50 Ugotovitev goljufije temelji zlasti na usklajenem sklopu indicov, ki dokazujejo izpolnitev objektivnega in subjektivnega elementa.

51 Tako objektivni element na eni strani temelji na dejstvu, da pogoji, potrebni za pridobitev in sklicevanje na potrdilo E 101, ki so določeni v naslovu II Uredbe št. 1408/71 in na katere je bilo opozorjeno v točki 34 te sodbe, niso izpolnjeni.

52 Subjektivni element, na drugi strani, pa ustreza namenu zainteresiranih strank, da za pridobitev prednosti, ki jo zagotavlja izdaja potrdila, zaobidejo pogoje njegove izdaje ali se jim izognejo.

53 Pridobitev potrdila E 101 z goljufijo lahko tako izhaja iz prostovoljnega dejanja, kot je napačna predstavitev dejanskega položaja napotnega delavca ali podjetja, ki tega delavca napotuje, oziroma iz prostovoljne opustitve, kot je prikrivanje pomembnih informacij zaradi izognitve pogojem uporabe člena 14, točka 1, (a) Uredbe št. 1408/71.

54 V tem smislu mora, kadar se v okviru dialoga iz člena 84a(3) Uredbe št. 1408/71 nosilec države članice, v katero so bili delavci napoteni, na nosilca izdajatelja potrdila E 101 obrne s konkretnimi elementi, iz katerih je mogoče sklepati, da so bila ta potrdila pridobljena z goljufijo, drugi nosilec v skladu z načelom lojalnega sodelovanja glede na te elemente ponovno preizkusiti utemeljenost izdaje navedenih potrdil in jih po potrebi odvzeti, kot je razvidno iz sodne prakse, na katero je bilo opozorjeno v točki 43 te sodbe.

55 Če ta nosilec takšnega preizkusa ne izvede v razumnem roku, mora obstajati možnost, da se na navedene elemente sklicuje v okviru sodnega postopka, da bi sodišče države članice, v katero so bili delavci napoteni, odločilo o zavrnitvi zadevnih potrdil.

56 Osebe, ki se jim v okviru takega postopka očitajo, da so napotene delavce zaposlile z uporabo potrdil, pridobljenih z goljufijo, pa morajo imeti možnost zavrniti elemente, na katerih ta postopek temelji, ob spoštovanju jamstev v zvezi s pravico do poštenega sojenja, preden nacionalno sodišče glede na okoliščine zadeve odloči o zavrnitvi teh potrdil in se izreče o odgovornosti navedenih oseb v skladu z nacionalnim pravom, ki se uporablja.

57 V tej zadevi je iz elementov, ki jih je predložilo predložitveno sodišče, razvidno, da je bilo v okviru preiskave, ki jo je opravila belgijska socialna inšpekcija v Bolgariji, ugotovljeno, da bolgarska podjetja, ki so napotila zadevne delavce iz postopka v glavni stvari, v Bolgariji niso opravljala nobene pomembne dejavnosti.

58 Prav tako je iz navedb predložitvenega sodišča razvidno, da so bila zadevna potrdila iz postopka v glavni stvari pridobljena z goljufijo, tako da so bila navedena neresna dejstva, in to s ciljem izognitve pogojem, ki morajo biti v skladu s predpisi Unije izpolnjeni za napotitev delavcev.

59 Poleg tega, kot je bilo navedeno v točki 21 te sodbe, je iz stališča belgijske vlade razvidno – kar mora glede na dejstva, ugotovljena v okviru sodnega postopka, preveriti predložitveno sodišče – da pristojni bolgarski nosilec, ki odloča o predlogu za ponovno preučitev in odvzem potrdil iz postopka v glavni stvari, glede na ugotovitve iz preiskave iz točke 57 te sodbe teh potrdil ni upošteval za namene ponovnega preizkusa utemeljenosti izdaje teh potrdil.

60 V primeru, kakršen je ta iz postopka v glavni stvari, lahko nacionalno sodišče zavrne zadevna potrdila E 101 in mora ugotoviti, ali je mogoče osebe, za katere se sumi, da so napotene delavce zaposlile z uporabo potrdil, pridobljenih z goljufijo, spoznati za odgovorne na podlagi nacionalnega prava, ki se uporablja.

61 Glede na vse zgoraj navedene ugotovitve je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 14, točka 1(a), Uredbe št. 1408/71 in člen 11(1)(a) Uredbe št. 574/72 razlagati tako, da lahko – kadar se nosilec države članice, v katero so bili delavci napoteni, obrne na nosilca izdajatelja potrdil E 101 s prošnjo za ponovno preučitev in odvzem teh potrdil glede na elemente, zbrane v okviru sodne preiskave, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, da so bila ta potrdila pridobljena ali so se uveljavljala na goljufiv način, in nosilec izdajatelj teh elementov ni upošteval pri ponovnem preizkusu utemeljenosti izdaje navedenih potrdil – nacionalno sodišče v okviru postopka, uvedenega zoper osebe, za katere se sumi, da so napotene delavce zaposlile z uporabo takih potrdil, ta potrdila zavrne, če na podlagi navedenih elementov in ob spoštovanju jamstev pravice do poštenega sojenja, ki morajo biti tem osebam dane, ugotovi obstoj take

goljufije.

Stroški

62 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloži o stroških. Stroški za predložitev stališ? Sodiš?u, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodiš?e (veliki senat) razsodilo:

?len 14, to?ka (1)(a), Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe in njihove družinske ?lane, ki se gibljejo v Skupnosti, v razli?ici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo Sveta (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 631/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 31. marca 2004, in ?len 11(1)(a) Uredbe Sveta (EGS) št. 574/72 z dne 21. marca 1972 o dolo?itvi postopka za izvajanje Uredbe št. 1408/71, v razli?ici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo št. 118/97, je treba razlagati tako, da lahko – kadar se nosilec države ?lanice, v katero so bili delavci napoteni, na nosilca izdajatelja potrdil E 101 obrne s prošnjo za ponovno preu?itev in odvzem teh potrdil glede na elemente, zbrane v okviru sodne preiskave, na podlagi katerih je mogo?e ugotoviti, da so bila ta potrdila pridobljena ali so se uveljavljala na goljufiv na?in, in nosilec izdajatelj teh elementov ni upošteval pri ponovnem preizkusu utemeljenosti izdaje navedenih potrdil – nacionalno sodiš?e v okviru postopka, uvedenega zoper osebe, za katere se sumi, da so napotene delavce zaposlile z uporabo takih potrdil, ta potrdila zavrne, ?e na podlagi navedenih elementov in ob spoštovanju jamstev pravice do poštenega sojenja, ki morajo biti tem osebam dane, ugotovi obstoj take goljufije.

Podpisi

* Jezik postopka: nizozemš?ina.